

§ 20

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens arbete med civilt försvar

KSN-2020-03321

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har överlämnat en översiktlig granskning av kommunens arbete med civilt försvar till kommunstyrelsen för yttrande senast den 26 februari 2020. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig planering, samt ändamålsenliga strukturer och processer kopplat till civilt försvar i enlighet med reglering och lagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 11 december 2020
- Bilaga 1, förslag till yttrande från kommunstyrelsen
- Bilaga 2, kommunrevisionens granskning i ärendet

Beslutsgång

Ordförande föreslår att arbetsutskottet överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande och arbetsutskottet instämmer med det förslaget.

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-12-11

Diarienummer:
KSN-2020-03321

Handläggare:
Stefan Unnevall

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens arbete med civilt försvar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunrevisionen i ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Kommunrevisionen har överlämnat en översiktlig granskning av kommunens arbete med civilt försvar till kommunstyrelsen för yttrande senast den 26 februari 2020. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig planering, samt ändamålsenliga strukturer och processer kopplat till civilt försvar i enlighet med reglering och lagar.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Att avge yttrandet har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Den genomförda granskningen omfattar kommunstyrelsen och avser i huvudsak 2020. Granskningen har inte beaktat enskilda förvaltningars eller bolags arbete.

Bakgrunden till granskningen är regeringens beslut från 2015 att myndigheter, däribland kommuner, som har ett särskilt ansvar inför och vid höjd beredskap enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap ska återuppta planeringen för sin beredskap inom ramen för det civila försvaret. De prioriterade uppgifterna för kommunerna i en sammanhängande planering för totalförsvaret är, enligt överenskommelse mellan Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och

Sveriges kommuner och regioner, kompetensutveckling, säkerhetsskydd samt planering för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap. Granskningen utgår ifrån frågor kring dessa områden.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställt en ändamålsenlig planering samt strukturer och processer kopplat till civilförsvaret

Kommunstyrelsen bedöms delvis ha säkerställt ändamålsenliga kompetenshöjande aktiviteter gällande totalförsvaret och höjd beredskap för nyckelpersoner. Revisionsfrågorna kring att stärka säkerhetsskydd och planeringen för uppgifter inom totalförsvaret bedöms vara uppfyllda. Det sker samverkan med nämnder och bolag i kommunen men åtgärderna som vidtagits bedöms inte helt säkerställa en ändamålsenlig samverkan inom området civilt försvar.

Utifrån granskningen lämnar kommunrevisionen ett antal rekommendationer kring exempelvis att planeringen för övningar som inte kunnat genomföras under 2020 ska återupptas och att utreda resurser och behov av olika processer och rutiner på området. Flera av rekommendationerna är kopplade till arbete som påverkats av den pågående pandemin.

I förslaget till yttrande från kommunstyrelsen i **bilaga 1** lyfts det fram att rekommendationerna till del redan är åtgärdade och i övrigt omhändertagna i nuvarande och kommande planering av arbetet med civilt försvar.

Arbetet med civilt försvar inom Uppsala kommun följer de uppgifter som ställs till kommunen utifrån den överenskommelse som träffats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i föreliggande ärende.

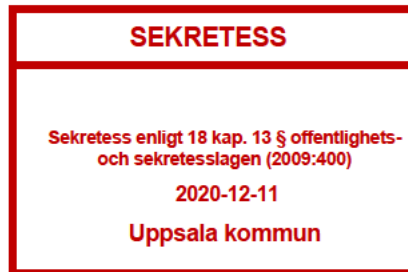
Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 11 december 2020
- Bilaga 1, förslag till yttrande från kommunstyrelsen
- Bilaga 2, kommunrevisionens granskning i ärendet (i akten)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Kommunstyrelsen
YttrandeDatum:
2020-12-11Diarienummer:
KSN-2020-03321Handläggare:
Stefan UnnevallKommunrevisionen Uppsala kommun
Ert dnr KRN-2020-00025

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens arbete med civilt försvar

Kommunrevisionen har överlämnat ovan rubricerade rapport till kommunstyrelsen för yttrande. Kommunstyrelsen kommenterar nedan kommunrevisionens rekommendationer (i kursiv stil).

Förutsättningar för arbete med civilt försvar

Inom kommunen bedrivs arbetet med civilt försvar enligt den överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar som träffats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Den överenskommelsen omfattar tre uppgifter.

Under perioden 2018 - 2020 ska kommunerna i arbetet med civilt försvar prioritera uppgifterna:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvar
- Säkerhetsskydd
- Krigsorganisation och krigsplacering av personal.

Utöver detta väljer kommunen själv att genomföra och finansiera annan utveckling inom civilt försvar.

Kommentarer till rekommendationer

1. *Säkerställa att planerade utbildningar och övningar som inte kunnat genomföras under 2020 genomförs så fort möjlighet finns.*

Utbildningar och övningar inom området civilt försvar och säkerhetsskydd har till största del genomförts som planerat. De återstående två aktiviteterna kommer att genomföras under 2021; det gäller krisledningsnämndens (kommunstyrelsens arbetsutskott) årliga övning samt repetitionsutbildning inom säkerhetsskydd. ██████████

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] har utbildats i grundläggande kunskaper inom civilt försvar och säkerhetsskydd samt deltagit i Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ2020). Kommunen har, med ett antal relevanta medarbetare, även deltagit i Försvarsmaktens ledningsövning Geltic Bear 20.

Deltagandet i dessa övningar har inneburit [REDACTED] en större kunskap och förståelse för Försvarsmaktens behov och det stöd som kommunen behöver ge vid höjd beredskap.

- 2. Analysera vilka konsekvenserna är till följd av pandemin och vilken påverkan pandemin haft på Uppsala kommuns arbete med planering för det civila försvaret. Säkerställ att arbetet med civilt försvar och krisberedskap återupptas som planerat under hösten 2020 enligt verksamhetsplanen, inklusive arbetet med [REDACTED]*

Samordningen av arbetet med planering av civilt försvar har i stort avstannat under 2020 [REDACTED]. Vidare har inte arbete med civilt försvar vid förvaltningar och bolag prioriterats med anledning av Coronapandemin.

Arbetet med krigsorganisation och bemanning i denna kommer att återupptas under 2021 och fortsätta de kommande åren. [REDACTED]

Under hösten har en tjänst för arbete med civilt försvar nyrekryterats och inriktningen under hästen har varit att utveckla den interna informationen om civilt försvar för medarbetare inom kommunen samt att planera för att återuppta kunskapshöjande aktiviteter och arbetet med krigsorganisation under 2021.

[REDACTED] samhällsviktiga verksamheter utvecklats inom krisberedskap och krisledning genom utbildningar och övningar inom krisberedskap. Denna höjda förmåga är även förmågeskapande inför höjd beredskap.

- 3. Säkerställa [REDACTED] kommunstyrelsen får delta i kompetenshöjande aktiviteter gällande civilt försvar.*

Kunskapshöjande aktivitet för [REDACTED] kommunstyrelsen har planerats in under 2021 och omfattar grundläggande kunskaper om civilt försvar och kommunens arbete med detta.

- 4. Säkerställa att den framtagna utbildnings- och övningsplanen fastställs, kommuniceras och följs upp.*

Arbete med att förankra och färdigställa utbildnings- och övningsplanen fortgår och planen förväntas gå till beslut hos stadsdirektören under 2020.

Planen har som utgångspunkt den risk- och sårbarhetsanalys som kommunen tar fram för varje mandatperiod. Den omfattar i huvudsak utbildning och övning som anges i de överenskommelser som träffats av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för kommuners användning av statliga medel från anslag 2:4 krisberedskap samt civilt försvar.

Planen syftar till att utveckla kommunens övergripande förmåga att leda och hantera konsekvenser vid allvarliga störningar i enlighet med kommunens ledningsplan inför och vid allvarliga störningar. [REDACTED]

Det är årligen inplanerat så kallade simuleringsövningar där tre-fyra förvaltningar och bolag kan öva tillsammans. Utöver detta tar planen i dagsläget inte upp det egna behovet som förvaltningar och bolag har inom krisberedskap och civilt försvar. Det är något som respektive förvaltning och bolag har ett eget ansvar att tillgodose.

Utbildnings- och övningsplanen följs upp årligen, avseende uppfyllnad av planerade aktiviteter, i samband med revision inför kommande år.

5. *Utvärdera behovet av [REDACTED] säkerhetsskydd i kommunen.* [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Ansvaret med att arbeta fram säkerhetsskyddsanalyser ligger på varje nämnd och styrelse, kommunens säkerhetsskyddschef samordnar arbetet. Det samordnade uppdraget innefattar att ge stöd till berörda nämnder och bolagsstyrelser. [REDACTED]

Säkerhetsskyddschef är inte ensam i att arbeta med säkerhetsskyddsfrågorna. Det finns många funktioner inom framförallt kommunledningskontoret som är involverade i arbetet däribland informationssäkerhetsstrateg, jurister, registratorer och medarbetare inom avdelningen för trygghet, säkerhet och beredskap.

6. *Etablera en process för systematisk uppföljning av kommunens säkerhetsskyddsarbete, inklusive genomförda säkerhetsskyddsanalyser och eventuella säkerhetsskyddsåtgärder.*

Av de säkerhetsskyddsanalyser som genomförts inom förvaltningar och staber har det gjorts en säkerhetsskyddsplan där vissa säkerhetsskyddsåtgärder ska vidtas. Dessa åtgärder är förankrade med ledningarna inom verksamheterna.

Idag följer säkerhetsskyddschefen upp de fastställda säkerhetsskyddsplanerna för respektive förvaltning och/eller stab. Den systematiska uppföljningen ska förslagsvis ingå i kommunens ordinarie uppföljningsrutiner.

I övrigt kan nämnas att säkerhetsskyddet kommer finnas med som en delegationspunkt i den uppdatering av delegationsordningen som är på väg fram inom KS. Under 2021 kommer även koncernövergripande riktlinjer för säkerhetsskyddet arbetas fram och beslutas av KF eller KS.

7. *Utred behovet av att ta fram en rutin utifrån Program för krisberedskap 2020–2023 för att säkerställa uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysen i kommunen.*

Program för krisberedskap 2020 - 2023 är framtagen utifrån den övergripande risk- och sårbarhetsanalys som beslutades av kommunfullmäktige 2019. Risk- och sårbarhetsanalysen samt program för krisberedskap 2020 – 2023 omfattar endast extraordinära händelser, och inte höjd beredskap eller civilt försvar specifikt.

Under 2020 genomfördes en aktualitetsbedömning av program för krisberedskap 2020 – 2023 vilket även innefattade en uppföljning av åtgärder enligt programmet. Samordningen av krisberedskap och civilt försvar följs regelbundet upp i ordinarie uppföljningsprocess inom kommunen.

Det nätverk för beredskapsfrågor som etablerats under 2020 kommer också att bidra till en bättre uppföljning inom både krisberedskap och planering av civilt försvar som kan påvisa det faktiska behov som finns inom kommunens samhällsviktiga verksamheter av planering och kompetenshöjande aktiviteter.

8. *Säkerställa att nätverket för beredskapsplanering inom Uppsala kommun upprättas enligt plan.*

Nätverket för beredskapsfrågor etablerades den 5 november 2020 och omfattar i nuläget medlemmar ifrån kommunens samhällsviktiga verksamheter. Under 2021 kommer nätverket att även inkludera deltagare ifrån samtliga förvaltningar och bolag med frivilligt deltagande.

Nätverket ska skapa förutsättningar för att kommunens förvaltningar och bolag tillsammans ska kunna bedriva en sammanhängande utveckling av förmågor för att hantera samhällsstörningar. Utvecklingen rör såväl förmågor i fredstid som under höjd beredskap.

Medlemmarna ska genom nätverket kunna hålla sig uppdaterade om utvecklingen i stort inom dessa områden för att underlätta planering och genomförande av åtgärder inom den egna organisationen i samverkan med andra. Inriktningen på nätverkets arbete kommer både att styras av nationella överenskommelser och lagstadgade beredskapsuppgifter, och av de utvecklingsområden och projektförslag som medlemmarna själva identifierar.

Nätverket träffas cirka fem gånger per år och däremellan sker samverkan mellan verksamheterna avseende deras arbete med krisberedskap och civilt försvar.

9. *Utvärdera huruvida en övergripande strategi samt tillhörande dokumentation för kommunens kontinuitetsarbete bör tas fram. Detta för att säkerställa att kontinuitetsplaneringen för deras samhällsviktiga verksamheter kan utvecklas som planerat under hösten 2020.*

Det finns inget krav på att en kommun ska bedriva kontinuitetshantering men Uppsala kommun har ändå valt att göra så för att bygga robusthet och resiliens inom våra verksamheter.

Arbetet med kontinuitetshantering inom kommunen är en flerårig process som riktar sig till de verksamheter inom kommunen som är samhällsviktiga. Det är program för krisberedskap 2020 - 2023 som är styrande i detta arbete.

Arbetet har startats upp 2020 genom en pilot-utbildning och med praktisk workshop för en samhällsviktig verksamhet inom kommunen. Under våren 2021 är det inplanerat ett antal aktiviteter som erbjuds till de samhällsviktiga verksamheter som stöd för att komma igång med sin process för kontinuitetshantering.

Nuvarande strategi för arbetet med kontinuitetshantering innebär att respektive ansvarig samhällsviktig verksamhet driver eget arbete med att ta fram kontinuitetsplaner med processtöd från kommunledningskontorets enhet för krisberedskap och civilt försvar. Det finns vägledning och stödmaterial framtaget för verksamheternas eget arbete med kontinuitetshantering och framtagande av kontinuitetsplaner under 2021 - 2023.

10. [REDACTED] säkerhetsskydd, beredskap och civilt försvar genom att:
- a. Säkerställa en jämn kunskapsnivå och fortsätt uppmuntra en god säkerhets- och kriskultur samt medvetenhet genom att löpande lyfta frågor gällande civilt försvar på exempelvis ordinarie månadsmöten eller liknande.
 - b. Se över behovet av resurser i relation till det framtida arbetet med civilt försvar.
 - c. Överväga att utöka antalet personer som arbetar med frågor kopplade till civilt försvar. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
 - d. Säkerställ att det finns en tydlig medvetenhet om ansvarsfördelning gällande civilt försvar hos nämnder och bolag. Det kan göras genom exempelvis framtagandet av en övergripande central strategi där ansvar, målsättning, utförande och uppföljning för civilt försvar framgår.

För att höja kunskaperna generellt hos kommunens medarbetare uppdateras informationen om civilt försvar på intranätet. För den enskilde medarbetaren innebär detta självstudier genom det material som finns hos bland annat ansvariga myndigheter. Ett riktat stöd till ledningsgrupper kommer att erbjudas för att kunna hålla en dialog om ansvar, metod och utveckling inom civilt försvar. Nätverket för beredskapsfrågor är en viktig del i spridandet av kunskaper inom området civilt försvar.

Nyligen rekryterades en resurs specifikt för att samordna arbetet med civilt försvar. Stor vikt läggs på det arbete som ska bedrivas enligt den överenskommelse som träffats mellan MSB och SKR. I dagsläget arbetar [REDACTED] med samordning av arbetet med civilt försvar. [REDACTED] finansieras helt av statliga medel, 2:4 anslaget.

Inom det nätverk för beredskapsfrågor som nu finns kommer en fördjupad kunskap byggas upp som säkerställer att fler inom kommunen har tillräckliga kunskaper och förståelse för arbetet med civilt försvar enligt överenskommelsen.

Den lagstiftning som finns inom området och den överenskommelse som träffats mellan MSB och SKR om kommuners arbete med civilt försvar är tydlig avseende målsättning och utförande. Ett arbete och stöd i att förtydliga ansvar och uppföljningsprocesser behövs inom alla kommunens verksamheter. Detta är ett långsiktigt förankringsarbete och en tydligare kommunikation om detta behövs.

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare

Översiktlig granskning av kommunens arbete med civilt försvar

Uppsala kommun

SEKTRETESS

OSL (2004:400)
18 kap §13

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Rekommendationer	3
1. Inledning	5
1.1. Bakgrund	5
1.2. Syfte och revisionsfråga/-or	5
1.3. Revisionskriterier	5
1.4. Revisionsfrågor	5
1.5. Avgränsning	6
1.6. Metod	6
2. Iakttagelser och bedömningar	7
2.1. Kompetenshöjande aktiviteter	7
2.1.1. Iakttagelser	7
2.1.2. Bedömning	8
2.2. Stärkt säkerhetsskydd	8
2.2.1. Iakttagelser	8
2.2.2. Bedömning	9
2.3. Planering för uppgifter inom totalförsvaret	10
2.3.1. Iakttagelser	10
Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	10
Beredskapsförberedelser	10
Lokal kristidsverksamhet	11
Stöd till Försvarsmakten	11
Säkra kommunikationer	11
Rutiner för rapportering och lägesbilder	11
2.3.2. Bedömning	11
2.4. Samverkan med bolag och nämnder	12
2.5. Iakttagelser	12
Nätverk och forum	12
Information till allmänheten	13
2.6. Bedömning	13
3. Bedömningar utifrån revisionsfrågor	14
3.1. Bedömningar av revisionsfrågor	14
4. Rekommendationer	16
Bilagor	17
Bilaga 1 - Granskad dokumentation	17
Bilaga 2 - Intervjuade funktioner	19

Sammanfattning

I enlighet med regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Civilt försvar bedrivs inom ramen för verksamheten i statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. De förtroendevalda revisorerna har med utgångspunkt i väsentlighet och risk funnit det angeläget att granska kommunens krisberedskap samt planering av det civila försvaret. Granskningsområdet ingår i revisionsplanen för 2020.

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig/a planering, strukturer och processer kopplat till civilt försvar, i enlighet med reglering och lagar. Granskningen omfattar kommunstyrelsen och avser i huvudsak 2020, i övrigt se revisionsfrågorna. Granskningen har inte beaktat enskilda förvaltningars eller bolags arbete.

Syftet besvaras genom uppföljning av följande revisionsfrågor:

1. Har kommunstyrelsen säkerställt att ändamålsenliga kompetenshöjande aktiviteter och utbildningar gällande totalförsvar och höjd beredskap för nyckelpersoner och/eller befattningar med betydande roll för kommunens arbete vid höjd beredskap genomförs?
2. Har kommunstyrelsen säkerställt ett stärkt säkerhetsskydd?
3. Har kommunstyrelsen säkerställt att en ändamålsenlig planering för sina uppgifter inom totalförsvaret bedrivs och inkluderar krigsorganisation och krigsplacering?
4. Har kommunstyrelsen säkerställt samverkan med nämnder och bolag inom området?

PwC:s sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen inte helt säkerställt en ändamålsenlig/a planering, strukturer och processer kopplat till civilt försvar, i enlighet med reglering och lagar. PwC:s bedömning framgår nedan.

Det har under granskningen framkommit att den pågående pandemin har medfört att majoriteten av de planerade aktiviteterna för 2020 gällande civilt försvar har avstannat, exempelvis har [redacted]. Pandemin har fått till följd att resurser i Uppsala kommun fått kanaliseras till hanteringen av denna specifika kris, vilket medfört att arbetet med civilt försvar i stor utsträckning flyttats till framtiden men en förhoppning om start under hösten 2020. PwC finner främst två primära orsaker till bedömningen. [redacted]

Enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* mellan MSB och SKR ska kommunen under perioden 2018–2020 åtminstone påbörjat sina aktiviteter inom civilt försvar, vilket innebär att uppgifterna inte behöver vara slutförda 2020-12-31. Det har under revisionsgranskningens gång framkommit åsikter om bristande direktiv från nationell nivå, vilket bidrar till osäkerhet gällande krav samt det fortsatta arbetet. Vidare är det främst *Överenskommelse mellan MSB och SKR om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020* som ligger till grund för kommunernas arbete med området.

Bedömningen baseras på en sammanvägning av nedanstående revisionsfrågor.

Kompetenshöjande aktiviteter

PwC bedömer att revisionsfrågan är **delvis uppfylld**.

Uppsala kommun har påbörjat arbetet med kompetenshöjande aktiviteter och genomfört ett antal utbildningar och seminarium. Till följd av rådande omständigheter har dock inte samtliga planerade övningar och utbildningar för 2020 genomförts. Vidare har inte hela kommunstyrelsen genomgått utbildning eller övats gällande civilt försvar.

Stärkt säkerhetsskydd

PwC bedömer att revisionsfrågan är **uppfylld**.

Uppsala kommun har påbörjat arbetet med beredskapsförberedelser för att på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är vikt av Sveriges säkerhet. Det har gjorts en prioritering av kommunens verksamheter, förvaltningar och bolag och det har påbörjats ett arbete med säkerhetsskyddsanalyser.

Planering för uppgifter inom totalförsvaret

PwC bedömer att revisionsfrågan är **uppfylld**.

Uppsala kommun har påbörjat planeringen utifrån kommunens uppgifter inom civilt försvar samt krigsorganisation och krigsplacering. Det har genomförts en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utifrån kommunens krisberedskap och samhällsviktig verksamhet och planeringen med krigsorganisation och krigsplacering har inletts. Det finns en verksamhetsplan för 2020 som redogör för kommunens planerade åtgärder inom civilt försvar men detta har inte kunnat genomföras enligt plan till följd av pandemin under våren 2020.

Samverkan med bolag och nämnder

PwC bedömer att revisionsfrågan är **delvis uppfylld**.

Uppsala kommun har i viss utsträckning säkerställt en ändamålsenlig samverkan med nämnder och bolag. Dock saknas det tydliga direktiv för hur samverkan ska bedrivas inom civilt försvar, ett upprättat nätverk för beredskapsplanering och uppföljning av arbetet med samverkan.

Rekommendationer

- [REDACTED]
- † [REDACTED]
- † [REDACTED]
- † [REDACTED]
- † [REDACTED]
- † [REDACTED]

[REDACTED]

† [REDACTED]

† [REDACTED]

† [REDACTED]

† [REDACTED]

† [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

† [REDACTED]

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I enlighet med regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Civilt försvar bedrivs inom ramen för verksamheten i statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer.

Civilt försvar och arbetet med detta tar sin utgångspunkt i samhällets krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap såväl som under krig värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp.

Alla kommuner ska påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig. Prioriterade uppgifter, enligt MSB:s Gemensamma grunder för en sammanhängande planering för totalförsvaret, för kommunerna är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret
- Säkerhetsskydd
- Planering för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap

Arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och säkerhetsskydd ska genomföras under perioden 2018 till 2020.

En viktig grund för kommunernas grundläggande förmåga till civilt försvar samt krisberedskap är de uppgifter som framgår av lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Lagen syftar till att kommuner skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Revisorerna har med utgångspunkt i väsentlighet och risk funnit det angeläget att granska kommunens krisberedskap samt planering av det civila försvaret. Granskningsområdet ingår i revisionsplanen för 2020.

1.2. Syfte och revisionsfråga/-or

Granskningens syfte är att granska om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig/a planering, strukturer och processer kopplat till civilt försvar, i enlighet med reglering och lagar.

1.3. Revisionskriterier

- Lag (2006:544) samt förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- Förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap
- Försvarspolitisk inriktning 2016-2020 (2014/15:109)
- Överenskommelse mellan MSB och SKR om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020
- Säkerhetsskyddslagen (2018:585)

1.4. Revisionsfrågor

Syftet besvaras genom uppföljning av följande revisionsfrågor:

1. Har kommunstyrelsen säkerställt att ändamålsenliga kompetenshöjande aktiviteter och utbildningar gällande totalförsvaret och höjd beredskap för nyckelpersoner och/eller befattningar med betydande roll för kommunens arbete vid höjd beredskap genomförs?
2. Har kommunstyrelsen säkerställt ett stärkt säkerhetsskydd?
3. Har kommunstyrelsen säkerställt att en ändamålsenlig planering för sina uppgifter inom totalförsvaret bedrivs och inkluderar krigsorganisation och krigsplacering?
4. Har kommunstyrelsen säkerställt samverkan med nämnder och bolag inom området?

1.5. Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och avser i huvudsak 2020, i övrigt se revisionsfrågorna. Granskningen kommer inte att beakta enskilda förvaltningars eller bolags arbete.

1.6. Metod

Granskningen har genomförts under juni till oktober 2020 av PwC. Granskning av relevant dokumentation samt intervjuer med berörda tjänstemän och politiker.

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Kompetenshöjande aktiviteter

Förtroendevalda och tjänstemän i Uppsala kommun behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

2.1.1. Iakttagelser

Uppsala kommun har ett utkast på en utbildnings- och övningsplan för 2019–2020. Den är dock inte beslutad eller diarieförd i dagsläget. Det finns en osäkerhet gällande när planen kommer att beslutas och det saknas en tidigare beslutad utbildnings- och övningsplan. Den framtagna planen utgår från lagrum om kontinuerlig krisberedskapsplanering och är en del i kommunens systematiska utvecklingsarbete med att stärka kommunens förmåga till krishantering och civilt försvar. Utbildnings- och övningsplanen innehåller de utbildningar och övningar som Uppsala kommun själva planerar att genomföra såväl som regionala övningar som kommunen erbjuder att delta i. Det konstateras i planen att kunskapen om krisberedskap och civilt försvar har höjts hos ledningsgrupper och medarbetare, det framgår dock inte på vilket sätt eller hur det mäts.

Gällande uppföljning och ansvar konstateras det i utbildnings- och övningsplanen att planen ska revideras årligen, dock ej av vem. Vidare beskrivs metod för erfarenhetsåterföring i form av utvärderingar efter genomförda aktiviteter, där det även framkommer att det till stor del är situationsbaserat. I intervjuer framkommer att det finns en osäkerhet gällande ansvar för uppföljning, utvärdering av övningar och utbildningar som genomförs samt sammanställning av resultat. Vidare genomförs utvärderingar enligt intervjuer endast ad hoc-mässigt, detta finns det dock diskrepans om enligt intervjuer. Uppföljning och sammanställning sker till viss del i ordinarie uppföljningssystem av ansvariga tjänstepersoner. Ansvar för att utvärdera händelser och övningar återfinns i vägledning och i respektives ledningsplaner.

Enligt den framtagna, dock ej beslutade, övnings- och utbildningsplanen samt genomförda intervjuer framkommer att det i enlighet med planen genomförts ett antal kunskapshöjande aktiviteter gällande civilt försvar. Det har genomförts utbildningsaktiviteter för medborgare i samarbete med Försvarsutbildarna i samband med krisberedskapsveckan. Det har även genomförts frukostseminarium för målgruppen anställda i kommunen. Det har även genomförts ett antal utbildningar och övningar i stabsmetodik för förvaltningar och bolag.

Det är enheten för krisberedskap och civilt försvar som har ett samordnade uppdrag vilket innebär att ta fram styrningar och stöd till verksamheter. Vissa förvaltningar och bolag anordnar själva utbildningar och övningar inom framförallt krisberedskap. Det är även enheten för krisberedskap och civilt försvar som enligt intervjuer till stor del säkerställer genomförandet av kompetenshöjande aktiviteter. [REDACTED]

Under 2020 hade Uppsala kommun ett antal kompetenshöjande aktiviteter planerade i enlighet med framtagna plan. Dessa inkluderade ett frukostseminarium på temat krisberedskap och civilt försvar vilket skulle hållas för målgruppen medarbetare inom kommunen. Det skulle även hållas en utbildning för ledningsgrupper med kunskapshöjande aktiviteter om civilt försvar och totalförsvarsplanering. Utöver det framgår av utbildnings- och övningsplanen att det skulle hållas utbildning för kommunens medborgare i bland annat civilt försvar samt en seminarieövning för krisledningsnämnden med tema civilt försvar. Samtliga av dessa har till följd av det rådande läget i omvärlden, i samband med pågående pandemi, skjutits upp.

Det framkommer i intervjusvar att det finns osäkerhet kring när de planerade aktiviteterna kommer kunna genomföras. Ett antal personer från Uppsala kommun, inklusive delar av kommunstyrelsen, har dock deltagit i de delar av Totalförsvarsövning 2020 (TFÖ 2020) [REDACTED] vilket är en seminarieövning med syfte att stärka kommunens förmåga till civilt försvar som anordnas av MSB och Försvarsmakten. För kommunens deltagande var länsstyrelsen övningsledare och KLK lokal samordnare.

Det framkommer under intervjuer att Uppsala kommun inte genomför övningar specifikt för civilt försvar, utan lägger på den aspekten på redan existerande krisberedskapsövningar om möjligt. Uppsala kommun har upphandlat en extern aktör som bland annat kan tillgodose grundläggande utbildningar i civilt försvar, exempelvis för bolagsledning och förvaltningsledning. Utöver detta har Uppsala kommun inte planerat vidare för kompetenshöjande aktiviteter, förutom vid händelse att länsstyrelsen anordnar övningar.

Det saknas en plan för kompetenshöjande aktiviteter för respektive förvaltning och bolag i kommunen. Förvaltningar och bolag ingår dock i delar av de kompetenshöjande aktiviteter som framgår i utbildnings- och övningsplanen. Enligt intervjuer används online-utbildningar som tillhandahålls av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) och länsstyrelsen. De medarbetare som arbetar mer med säkerhetsskydd får enligt intervjusvar en fördjupande utbildning som tillgodoses av den externa aktören som upphandlats av Uppsala kommun.

2.1.2. Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara **delvis uppfyllt**.

Den plan som tagits fram för att säkerställa kompetenshöjande aktiviteter gällande bland annat civilt försvar är ännu ej beslutad. Det saknas även kännedom om när denna kommer att beslutas.

Uppsala kommun har genomfört ett antal kompetenshöjande aktiviteter för nyckelpersoner i kommunens organisation, i enlighet med *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* mellan MSB och SKR. Däremot har det endast genomförts i begränsad omfattning då majoriteten av planerade aktiviteter för 2020 skjutits upp tillsvidare. De utbildningar och övningar som genomförts under 2019 är endast övergripande och kan inte säkerställa en ändamålsenlig och fullständig kompetens gällande höjd beredskap och totalförsvar. Detta gäller till stor del kommunstyrelsen. Det framkommer även skilda meningar gällande huruvida uppföljningar och utvärderingar av de kompetenshöjande aktiviteter som genomförs sker systematiskt. Risken med avsaknad av systematisk uppföljning kan resultera i en bristande erfarenhetsåterföring.

Vidare har det inte genomförts dedikerade övningar eller utbildningar för kommunstyrelsen gällande civilt försvar, även om delar av kommunstyrelsen medverkat på TFÖ 2020.

2.2. Stärkt säkerhetsskydd

Enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* mellan MSB och SKL (SKR) ska Uppsala kommun vidta nödvändiga förberedelser för att i arbetet med beredskapsförberedelser, enligt 3 kap. 1–5§ LEH på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för Sveriges säkerhet. Säkerhetsskyddslagens (2018:585) bestämmelser ska kunna tillämpas i erforderlig omfattning.

2.2.1. Iakttagelser

Uppsala kommun har sedan februari 2020 en säkerhetsskyddschef som sedan tidigare arbetar i organisationen. Säkerhetsskyddschefen är direkt underordnad Uppsala kommuns säkerhetschef och i frågor som rör säkerhetsskydd lyder säkerhetsskyddschefen direkt under stadsdirektören i enlighet med Säkerhetsskyddsförordningen (2018:585). Det är även

säkerhetsskyddschefen som hanterar intervjuer i samband med säkerhetsprövningar, arbetar med framtagandet av signalskydd samt möjligheten till säker kommunikation.

Det framkommer i intervjuer att det tidigare inte arbetats med säkerhetsskydd i ändamålsenlig utsträckning i Uppsala kommun, det finns till exempel inga tidigare genomförda säkerhetsskyddsanalyser. Det säkerhetsskyddsarbete som genomförs i dagsläget har byggts upp under de tre senaste åren i samband med regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 där det beslutades att återuppta planeringen för civilt försvar.

Det finns framtagna rutiner i form av *Rutin för hantering av handlingar som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter* och *Rutin för säkerhetsprövning och inplacering i säkerhetsklass* som är beslutade, samt en rutin för *Säkerhetsskyddad upphandling* i form av ett utkast som ännu inte beslutats.

Enligt intervjuer framkommer att det finns tillräckligt materiel i form av bland annat datorer och säkerhetsskåp för att kunna hantera uppgifter som omfattas av sekretess och som rör Sveriges säkerhet utan att de röjs, ändras eller förstörs.

Uppsala kommun har upphandlat en extern aktör som stöd för framtagning av processer samt genomförande av säkerhetsskyddsanalyser i kommunen till följd av brist på resurser och kompetens internt. Syftet är att inhämta mer kunskap inom området för att långsiktigt kunna genomföra arbetet med interna resurser. Den externa aktören är densamma som tillgodoser övningar och utbildningar för kommunen (se avsnitt 2.1.1).

Däremot bidrar deltagande förvaltningar och medarbetare från enheten för krisberedskap och civilt försvar i analysarbetet, utöver den upphandlade externa aktören. Det har konstaterats att alla förvaltningar och bolag berörs av arbetet med säkerhetsskyddsanalys, men att det finns ett antal förvaltningar som bör prioriteras. Det har även gjorts en prioritering av bolag. Hur det vidare arbetet med säkerhetsskyddsanalyser kommer se ut under hösten är i dagsläget osäkert till följd av rådande pandemi och tillhörande restriktioner.

Grunden i den process som används för framtagning av säkerhetsskyddsanalyser utgår från Säkerhetspolisens vägledningar för säkerhetsskyddsanalys. I kombination med denna har Uppsala kommun tagit fram stödmaterial i form av en workshopmall för genomförande av säkerhetsskyddsanalys.

Rapportering till kommunstyrelsen sker inte genom direktkontakt, utan de verksamhetsmål som tagits fram följs upp och analyseras i verktygen Hypergene. Då det tidigare inte genomförts några säkerhetsskyddsanalyser i Uppsala kommun har arbetet med uppföljning av analyserna eller de säkerhetsskyddsåtgärder som tagits fram inte etablerats.

Det saknas ett internt nätverk/forum i Uppsala kommun specifikt för området säkerhetsskydd, däremot finns det ett nätverk för civilt försvar, där säkerhetsskydd ingår, i C-Sam vilket är ett nätverk för samverkan i Uppsala län.

2.2.2. Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara **uppfyllt**.

Uppsala kommun har i enlighet med *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* en säkerhetsskyddschef, flertalet rutiner och tillräckligt med materiel för att kunna hantera uppgifter som omfattas av sekretess och som rör Sveriges säkerhet utan att de röjs, ändras eller förstörs. Vidare har säkerhetsskyddschefen i Uppsala kommun, tillsammans med en extern aktör, tagit fram och etablerat en process för säkerhetsskyddsanalys och även analyserat och identifierat prioriterade delar av kommunens verksamhet.

[REDACTED]

Vidare finns det även rutiner på plats för att kunna genomföra säkerhetsskyddade upphandlingar och därigenom säkerhetsskyddsavtal i enlighet med Säkerhetsskyddslagen (2018:585).

2.3. Planering för uppgifter inom totalförsvaret

I enlighet med regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Det innebär att kommuner ska påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser). Det är därmed angeläget att det finns en ändamålsenlig planering för kommunens uppgifter inom totalförsvaret som inkluderar krigsorganisation och krigsplacering.

2.3.1. Iakttagelser

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Enligt *lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* ska kommuner sammanställa en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Uppsala kommun har analyserat vilka extraordinära händelser som skulle kunna inträffa i kommunen och sammanställt detta i en RSA. RSA:n omfattar krisberedskap och samhällsviktig verksamhet som ligger till grund för planeringen av det civila försvaret. RSA:n har fastställts av kommunstyrelsen och rapporterats till länsstyrelsen. Vid intervjutillfällen framgår det att kommunen gjort ett omtag i RSA-arbetet för mandatperioden 2019–2022 och tillämpar FORSA-metoden (FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys) för själva genomförandet. Uppsala kommun har tagit fram ett program för krisberedskap, vilket enligt intervjusvar delvis utgör uppföljning av tidigare RSA. Det framkommer vid intervjutillfällen att det finns ett behov av att ta fram en tillhörande rutin för att förtydliga exempelvis arbetet med uppföljning av RSA:n. [REDACTED]

Det var dåvarande avdelningen för säkerhet och beredskap som hade det operativa ansvaret att driva RSA-arbetet för perioden. Tillvägagångssättet för genomförandet av RSA:n skedde genom workshoppar som delades in i flera block utifrån olika teman med de förvaltningar och bolag som ansågs vara mest samhällsviktiga inom kommunen. Utifrån detta sammanställdes arbetet i en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys som förvaltningarna sedan kan utgå från i sitt eget arbete. I enlighet med *lag (2006:544)* ska även en plan för hantering av extraordinära händelser upprättas för varje ny mandatperiod. PwC har mottagit kommunens ledningsplan inför och vid allvarliga störningar från 2018. Planen har dock inte blivit reviderad och uppdaterad under 2019 eller 2020.

Beredskapsförberedelser

Enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* mellan MSB och SKL (SKR) står det att utgångspunkten för arbetet med civilt försvar är krisberedskapen. Detta är något som Uppsala kommun arbetar efter genom att bygga en stabil grund för krisberedskapen inom kommunen för att skapa rätt förutsättning för att utveckla arbetet inom civilt försvar.

Enligt överenskommelsen ska alla kommuner påbörja arbetet med beredskapsförberedelser för att kunna fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig. I Uppsala kommuns verksamhetsplan för 2020 framgår det att arbetet med civilt försvar i flera avseenden har avstannat som ett resultat av pandemin som pågår. Några av de åtgärder som blivit försenade och framflyttade på grund av pandemin är:

- [REDACTED]
- Dokumenterad rutin för kommunens arbete med krigsorganisation och krigsplacering

Det är säkerhetsskyddschefen tillsammans med enhetschefen för krisberedskap och civilt försvar som har ett samordnande och stödjande ansvar för krigsorganisation och krigsplacering. Under januari 2020 genomfördes en workshop med stadsbyggnadsförvaltningen, socialförvaltningen och omsorgsförvaltningen som behandlade ämnet krigsorganisation. [REDACTED]

I förordningen (2006:637) lyder det under 5§ att planeringen skall avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap. [REDACTED]

Lokal kristidsverksamhet

Kommuner ska enligt lag (2006:544) planera för lokal kristidsverksamhet. Uppsala kommun har i varierad utsträckning påbörjat sin kontinuitetsplanering. Vid intervjutillfällena framgår det exempelvis att Måltidsservice har kommit långt i sin kontinuitetsplanering. Uppsala kommun har enligt verksamhetsplanen även tagit fram ett utkast till en nödvattenplan för att klargöra ansvarsförhållanden och ge stöd för att hantera en situation som orsakar problem med leverans av rent dricksvatten. Det framgår även i verksamhetsplanen att det påbörjats en utredning avseende behov av reservkraft.

När det kommer till den övergripande kontinuitetsplaneringen för kommunens samhällsviktiga verksamheter planeras det att utvecklas under hösten 2020 till följd av pandemin. Detta finns även formulerat i kommunens verksamhetsplan 2020.

Stöd till Försvarsmakten

Enligt den Försvarspolitiska inriktningen 2016–2020 (2014/15:109) bör berörda aktörer planera för att under höjd beredskap kunna stödja Försvarsmakten vid ett väpnat angrepp eller krig. [REDACTED]

Säkra kommunikationer

Uppsala kommun använder sig av MSB:s informationssystem WIS som är ett systemstöd som förenklar delning av information före, under och efter en samhällsstörning. Systemet används för regional och nationell informationssamordning. Det finns en plan att på sikt implementera SKOM (säkra kommunikationer i länen) från MSB. Ansvaret för att tillhandahålla systemet ligger dock på länsstyrelsen och därför har inte kommunen själv, enligt intervjuer, implementerat någon annan lösning.

Rutiner för rapportering och lägesbilder

Uppsala kommun har tillsammans med länsstyrelsen implementerat rutiner för rapportering och lägesbilder inför extraordinära händelser. Rutinerna har i samband med pandemin under våren 2020 prövats skarpt. Utifrån pandemin har lärdomar tagits vilket har gjort att rutinerna har behövts uppdaterats under våren. Vidare förväntas ytterligare utveckling ske under 2021 inom C-sam. I regionala riktlinjer för C-sam 2018 finns det beskrivet att en samlad lägesbild tas fram i länet utifrån samtliga aktörers egna lägesbilder. Den gemensamma lägesbilden kan även användas för samverkan och rapportering på nationell nivå.

2.3.2. Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara **uppfyllt**.

Bedömningen baseras på att Uppsala kommun har i enlighet med *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* påbörjat sina uppgifter inom totalförsvar samt krigsorganisation och krigsplacering. Vidare är Uppsala kommun redo att medverka vid införandet av tekniskt system för informationsutbyte samt har implementerat rutiner för rapportering och lägesbilder.

Däremot har arbetet med civilt försvar i flera avseenden avstannat som ett resultat av pandemin under våren 2020. Ett arbete som förväntas att återupptas under hösten 2020 och under nästkommande år. Uppsala kommuns planerade åtgärder inom civilt försvar finns förankrat i deras verksamhetsplan för 2020.

Vidare har Uppsala kommun genomfört en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i enlighet med lag (2006:544).

. Vidare saknas det även en rutin för uppföljning av RSA:n, vilket riskerar att medföra att den inte blir helt förankrad i verksamheten.

2.4. Samverkan med bolag och nämnder

En förutsättning för att ha en grundläggande förmåga till civilt försvar och krisberedskap är att det finns en god samordning och samverkan med interna och externa aktörer. Det är angeläget att kommunstyrelsen säkerställt samverkan med nämnder och bolag inom området.

2.5. Iakttagelser

I dagsläget finns det inget tydligt direktiv från kommunstyrelsen om hur samverkan ska bedrivas inom kommunen kopplat till civilt försvar och det sker ingen uppföljning av arbetet med samverkan. När det kommer till samverkan inom andra områden så uppges de ske på flera nivåer och i olika gruppkonstellationer. Inom Uppsala kommun ska förvaltningar och bolag arbeta tätt inom alla områden men det saknas ett forum för civilt försvar och krisberedskap. Däremot finns nätverket C-sam som består av regionen, länets kommuner, polisen och länsstyrelsen vars syfte är att samverka inför och vid samhällsstörningar. PwC har mottagit de regionala riktlinjer för samverkan från 2018 som dels används som ett ramverk för krisberedskap och civilt försvar.

I kommunens ledningsplan inför och vid allvarig störning finns det beskrivet hur samordning, samverkan och ledning ska struktureras på flera nivåer i kommunen. Det finns formulerat i vilka forum som bolag och förvaltningar kommer att verka i vid hantering av en allvarig störning. Vidare framgår det även i Uppsala kommuns verksamhetsplan för 2020 att utbildning och övning planeras att genomföras i samtliga kommunens verksamheter för att nämnder och bolag ska kunna hantera störningar utifrån en kommungemensam samverkan. Planeringen förväntas återupptas och slutföras under hösten 2020 enligt verksamhetsplanen.

Nätverk och forum

Uppsala kommun har inga egna etablerade forum och nätverk som behandlar frågor inom civilt försvar och krisberedskap. Däremot ska ett nätverk initieras i slutet av september 2020 i samband med att arbetet med civilt försvar återupptas inom kommunen. Målet med det gemensamma forumet är att förvaltningar och bolag på ett bättre sätt ska kunna samordna och samverka med beredskapsfrågor. Vid intervjutillfällen uppges det finns ett behov av ett sådant nätverk för att de olika aktörerna på ett mer strukturerat sätt ska kunna dela information, arbeta med utbildning och erfarenhetsåterföring.

Vid intervjutillfällen uppges det finnas en medvetenhet hos nämnder och bolag kring kommunens arbete inom civilt försvar. Delar av nämnder och bolag som definieras som samhällsviktig verksamhet är medvetna om dess innebörd.

Information till allmänheten

Enligt lag (2006:544) ska kommuner vid en extraordinär händelse i fredstid verka för att information till allmänheten samordnas. För att sprida information till allmänheten använder sig kommunen av flera olika kontaktvägar, exempelvis radio, hemsida, sociala medier och informationspunkter. Vid tidigare händelser som exempelvis stormen Alfrida har Uppsala kommun använt sig av informationspunkter för att kunna kommunicera och nå ut till alla kommuninvånare. PwC har även mottagit en kriskommunikationsplan från 2019 som redogör för kommunens alternativa kanaler för att kunna kommunicera till allmänheten om exempelvis elektricitet och it-system slås ut. För att exemplifiera detta så möjliggörs alternativa kanaler som anslag på samlingsplatser och i trapphus, informationskontor och receptioner med flera.

2.6. Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara **delvis uppfyllt**.

Uppsala kommun har i viss utsträckning säkerställt samverkan med nämnder och bolag inom civilt försvar och krisberedskap. Bedömningen baseras på att det i dagsläget inte finns ett tydligt direktiv för hur nämnder och bolag ska samverka gällande civilt försvar. Det saknas ett upprättat nätverk för beredskapsplanering inom Uppsala kommun och det sker ingen uppföljning av arbetet med samverkan. Nätverket är något som håller på att utformas och beräknas initieras i slutet av september 2020 så att förvaltningar och bolag får bättre förutsättningar till samordning och samverkan.

I Uppsala kommuns *ledningsplan inför och vid allvarliga störningar* finns det formulerat hur arbetet ska samordnas inför och vid en allvarlig störning i kommunen samt vilka forum som bolag och förvaltningar är aktuella i. Det planeras även att genomföras gemensamma utbildningar och övningar för nämnder och bolag för att främja samverkan.

Det sker samverkan med nämnder och bolag men åtgärderna som vidtagits kan inte helt säkerställa en ändamålsenlig samverkan inom civilt försvar.

3. Bedömningar utifrån revisionsfrågor

3.1. Bedömningar av revisionsfrågor

Revisionsfrågor

Har kommunstyrelsen säkerställt att ändamålsenliga kompetenshöjande aktiviteter och utbildningar gällande totalförsvaret och höjd beredskap för nyckelpersoner och/eller befattningar med betydande roll för kommunens arbete vid höjd beredskap genomförs?

Har kommunstyrelsen säkerställt ett starkt säkerhetsskydd?

Har kommunstyrelsen säkerställt att en ändamålsenlig planering för sina uppgifter inom totalförsvaret bedrivs och inkluderar krigsorganisation och krigsplacering?

Kommentar

Delvis uppfyllt

Uppsala kommun har påbörjat arbetet med kompetenshöjande aktiviteter och genomfört ett antal utbildningar och seminarium. Till följd av rådande omständigheter har dock inte samtliga planerade övningar och utbildningar för 2020 genomförts. Vidare har inte hela kommunstyrelsen genomgått utbildning eller övats gällande civilt försvar.

Uppfyllt

Uppsala kommun har påbörjat arbetet med beredskapsförberedelser för att på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är vikt av Sveriges säkerhet. Det har gjorts en prioritering av kommunens verksamheter, förvaltningar och bolag och det har påbörjats ett arbete med säkerhetsskyddsanalyser.

Uppfyllt

Uppsala kommun har påbörjat planeringen utifrån kommunens uppgifter inom civilt försvar samt krigsorganisation och krigsplacering. Det har genomförts en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) utifrån kommunens krisberedskap och samhällsviktig verksamhet och planeringen med krigsorganisation och krigsplacering har inletts. Det finns en verksamhetsplan för 2020 som redogör för kommunens planerade åtgärder

inom civilt försvar men detta har inte kunnat genomföras enligt plan till följd av pandemin under våren 2020.

Har kommunstyrelsen säkerställt samverkan med nämnder och bolag inom området?

Delvis uppfyllt

Uppsala kommun har i viss utsträckning säkerställt en ändamålsenlig samverkan med nämnder och bolag. Dock saknas det tydliga direktiv för hur samverkan ska bedrivas inom civilt försvar, ett upprättat nätverk för beredskapsplanering och uppföljning av arbetet med samverkan.

Bilagor

Bilaga 1 - Granskad dokumentation

Inom ramen för uppdraget har PwC tagit del av följande dokumentation:

Dokumentnamn	Beslutsdatum	Diarienummer	Reviderad senast
Rutin för hantering av handlingar som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter	2020-02-20	-	-
C-sam regionala riktlinjer 2018	2018	-	-
Kriskommunikationsplan	-	-	-
Ledningsplan inför och vid allvarliga störningar	2017-11-07 (gäller från 2018-01-01)	KSN-2017-2895	-
Fastställd rapport RSA	2019-09-03	KSN-2018-0487	-
Säkerhetsskyddsanalys	-	-	-
Säkerhetsskyddsplan	2019-12-18	-	-
Utdrag - Planering 2020 civilt försvar	-	-	-
Utbildnings- och övningsplan	-	-	-
Verksamhetsplan 2020	-	-	-
Rutin för säkerhetsprövning och inplacering i säkerhetsklass	2019-12-10	-	-
Rutin Säkerhetsskyddad upphandling	2019-12-15	-	-
Mall för säkerhetsskyddsanalys	-	-	-

Utformning av nätverk för beredskapsplanering inom Uppsala kommun	-	-	-
Program för krisberedskap 2020–2023	2019-12-09	KSN-2019-03007	

Bilaga 2 - Intervjuade funktioner

Följande funktioner vid kommunen har medverkat till denna granskning:

- Kommunstyrelsens ordförande
- Socialnämndens ordförande
- Säkerhetschef
- Säkerhetsskyddschef
- Enhetschef för krisberedskap och civilt försvar
- Beredskapssamordnare
- Beredskapssamordnare

2020-10-07

Lena Salomon

Uppdragsledare

Fredrika Jönander

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org. nr. 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-05-15. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.